

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
Cím: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
Telefon: 441-6501

Ügyszám: 359/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

238/2009. (VIII. 5.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **debreceni lakos** panaszos¹ 2009. július 2-án előterjesztett **panaszát** a 2009. augusztus 5-én – dr. Juhász Imre elnökhelyettes távollétében – tartott zárt ülésén – dr. Kádár András Kristóf testületi tag különvéleményével – hozott döntése alapján

elutasítja és átteszi

az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv – a Debreceni Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testületnek a panasz elbírálására nincs hatásköre, ugyanakkor a beadvány alapján az annak elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv megállapítható.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2009. június 3-án terjesztette elő kézzel írott panaszát a Debreceni Rendőrkapitányságon, egyúttal kérte, hogy panaszát a Testület vizsgálja ki. A panaszt a Debreceni Rendőrkapitányság az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatára útján küldte meg a Testületnek, ahová az 2009. július 2-án érkezett.

A panaszos panaszt és feljelentést kívánt tenni „becsületsértésért, rágalmozásért és hivattal való visszaélésért” az egyik létavértesi rendőrrel szemben. A panaszos előadta, hogy 2009. május 30-án, egy közúti ellenőrzést és igazoltatást követően

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

előállították a Létavértesi Rendőrőrsre, mert egy ismerőse gépkocsijában (melyben maga a panaszos is utazott) egy lopott stílfűrész-találtak a rendőrök. A láncfűrész eredetéről – a panaszos elmondása szerint – nem volt tudomása, ám a rendőrök utóbb közölték, hogy lopott. A panaszos azt állítja, hogy minderről semmit sem tudott, őt harmadik társuk keverte bele a cselekménybe, terhelő vallomásával.

Még ugyanazon a napon otthonában, illetve édesanyja házában is házkutatásra került sor. A panaszos a házkutatás körülményeit sérelmezte az alábbiak szerint: a panaszos elmondta, hogy a rendőrök meg sem mondták, hogy házkutatásra kerül sor, erről papírt nem mutattak. A panaszos sógornője a lámpák fényére ment ki az udvarra, ám addigra a rendőrök az udvar átkutatásával végeztek. A panaszos elmondta, hogy az egyik rendőr tegezve kommunikált a panaszos élettársával, akitől elkérte a panaszos barátnőjének a telefonszámát is, illetőleg megjegyzéseket tett a panaszos életvitelére.

A panaszos állítása szerint a rendőrség – a vele együtt eljárás alá vont ismerősénél (aki egy másik ügyben maga is panaszos) – egy olyan szivattyút talált meg, amit az korábban ismeretlen illetőségű román állampolgároktól vásárolt, továbbá a megtalált 4 db láncfűrész már évek óta ismerőse tulajdonában van.

A panaszos kifejezetten az említett, létavértesi rendőrrel szemben terjesztette elő a panaszát. Kifogásolta, hogy a házkutatásról határozatot nem mutattak a rendőrök, a házkutatásról jegyzőkönyvet nem kapott, illetőleg sérelmezte, hogy az eljáró rendőr milyen alapon mond véleményt a panaszos magánéleti kapcsolatairól.

A panaszos sérelmezte, hogy a nyomozó az ismerősénél megtalált szivattyúval kapcsolatban előadottakat nem jegyzőkönyvezte.

A panaszos jól körvonalazhatóan két eljárási cselekményt sérelmezett: sérelmezte a házkutatásban résztvevő rendőrök eljárását, továbbá sérelmezte az őt (és társait) kihallgató nyomozó eljárását, aki – a panaszos szerint – nem vette jegyzőkönyvbe a szivattyúval kapcsolatos vallomását. Emellett pedig vitatta a vele szemben közölt gyanúsítást.

Mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

II.

A Debreceni Rendőrkapitányság a panaszhoz mellékelve megküldte az eljárásban idáig keletkezett iratokat. A Testület részére megküldött – főként nyomozati – iratokból az alábbiak állapíthatóak meg.

1) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök jelentése azt tartalmazta, hogy 2009. május 30-án járőrszolgálat ellátása során igazoltatás alá vonták a panaszost, aki két társával egy (...) típusú személygépkocsiban utazott (a gépkocsiban utazó egyik személy ugyancsak panaszt terjesztett elő a Testülethez). A rendőri jelentés szerint a gépjármű átvizsgálásakor előkerült 1 db Husqvarna típusú, azonosítható sorozatszámú

láncfűrész és két garnitúra lószerszám. Az intézkedő rendőrök kérdésére a panaszos és a társaságában lévő személyek nem tudták megmondani, hogy a láncfűrész kinek a tulajdona, csupán annyit állítottak, hogy kölcsönkérték, és éppen viszik azt vissza a tulajdonosának. Az intézkedő rendőrök a tárgyak eredetének megállapítása és a személyek elszámoltatása végett, a panaszos és társai előállítása mellett döntöttek – bűncselekmény gyanúja miatt. A jelentés szerint igazoltatásukra az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése, átvizsgálásukra az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése, előállításukra pedig az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének b) pontja (bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása) alapján került sor.

2) Az előállításról készült parancsnoki vélemény és kivizsgálás az előállítást jog- és szakszerűnek minősítette.

3) A panaszos részére kiadott igazolás szerint előállítására 2009. május 30-án 12 óra 40 perc és 23 óra 55 perc között, tehát 11 óra és 15 perc időtartamban került sor. Az előállítás időtartamának meghosszabbításáról szóló határozat indokolása szerint az előállításra rendelkezésre álló 8 órás időtartamon belül a panaszossal (mint eljárás alá vonttal) szemben valamennyi nyomozati és egyéb cselekményt foganatosítani és lefolytatni nem volt lehetséges, ezért szükségessé vált annak 4 órával történő meghosszabbítása.

4) A házkutatás és lefoglalás elrendeléséről szóló, 2009. május 30-án kelt határozat szerint a panaszos ingatlanában több, bűncselekmények elkövetéséből származó tárgy van, illetve több ilyen tárgyat rejteget, melyek felkutatása a bizonyítás érdekében szükséges és elengedhetetlen. A határozat tartalmazza, hogy azzal szemben a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 195. §-ának (1) bekezdése szerint – 8 napon belül előterjeszhető – panasznak van helye. A határozaton az is olvasható, hogy a törvényes következményekre való figyelmeztetést követően a panaszos nem élt panasszal a határozattal szemben.

5) A házkutatásról és lefoglalásról készült jegyzőkönyv szerint a házkutatásnál a panaszos házastársa volt jelen, aki hatósági tanú jelenlétét nem indítványozta. A házkutatás során feltalálásra és lefoglalásra került 6 db zálogházi zálogjegy, 1 db gyári számmal azonosítható mezőgazdasági szivattyú, továbbá 1 db Stihl típusú, valamint 3 db Husqvarna típusú láncfűrész (utóbbiak szétszerelt állapotban), melyeket a Debreceni Rendőrkapitányságra szállítottak be. A jegyzőkönyv tartalmazza azt a felvilágosítást is, hogy a kényszerintézkedés módja ellen a Be. 196. §-a alapján ugyancsak panasznak van helye.

6) A panaszos gyanúsított kihallgatásáról 2009. május 30-án 18 óra 16 perc kezdettel készült jegyzőkönyv szerint a panaszossal közölték, hogy a Be. 179. §-ának (1) bekezdése alapján gyanúsítottként hallgatják ki. A gyanúsítás szerint megalapozott gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy 2009. május 27-én 19 óra és 2009. május 30. 14 óra közötti időben, társaival megbeszélték, hogy bemennek egy Létavértesen, az Arany János utcában található családi házas ingatlanra. A gyanúsítás szerint ezt meg is tették, majd onnan eltulajdonítottak 1 db Husqvarna 345 E típusú láncfűrész. A

bűncselekménnyel okozott kár 80 ezer forint, mely a lefoglalás folytán megtérült. Mindezek alapján a panaszost gyanúsítják 1 rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 316. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés első fordulata szerint minősülő kisebb értékre elkövetett lopás vétségével. A gyanúsítás ellen a panaszos nem élt panasszal és vallomást tett. Vallomásában előadta, hogy 3 ezer forint ellenében egy ismerőst vitte át Hencidára. Az ismerőse egy motoros fűrész és lószerszámokat tett a panaszos a kocsijába. Útközben igazoltatták, majd előállították. A panaszos a vallomásában azt állította, hogy a kocsijában megtalált dolgokról nem tudta, hogy azok lopottak.

7) A Rendőrség az előterjesztett panasz kivizsgálását – figyelemmel a Testülethez történt áttételre – felfüggesztette.

III.

1) A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

2) A panaszos jól körülhatárolhatóan, a vele szemben indult büntetőeljárásban lefolytatott házkutatás és a gyanúsított kihallgatás körülményeit sérelmezi. Jóllehet a panaszossal szemben történt az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének hatálya alá tartozó rendőri intézkedés (igazoltatás, átvizsgálás, előállítás), azonban panaszában ezen intézkedések egyikét sem érinti, illetőleg sérelmezi.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése jelöli ki a Testület hatáskörét. A panasz alapján azonban nem állapítható meg olyan vitatott vagy kifogásolt rendőri intézkedés, mely ennek hatálya alá tartozna. A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy a panaszos által kifogásolt házkutatás a Be. 149. §-a szerint szabályozott kényszerintézkedés, melyre nem alkalmazható az Rtv. szerinti panasz lehetősége. A házkutatással szemben a Be. saját jogorvoslati rendszerén belül nyitva álló panasznak van helye, melynek vizsgálatára azonban a Testület hatásköre – jogszabályi felhatalmazás hiányában – nem terjed ki.

A Testület megjegyzi: tévedett az eljáró Rendőrség akkor, amikor az előterjesztett panaszt (mely a Rendőrség iratokból kitűnő jelzése szerint is a házkutatás módja ellen irányult) az Rtv. szerinti panasznak minősítette és azt a Testülethez áttette.

3) A Testület felhívja a panaszos figyelmét a következőkre: a Testülethez előterjesztett panaszbeadvány – a benne foglaltakra figyelemmel – arra irányult, hogy a panaszos jogorvoslathoz jusson azon sérelmei miatt, amely a nyomozó hatóságnak a házkutatás és a gyanúsítottai vallomás jegyzőkönyvezése során tanúsított magatartása miatt a panaszos állítása szerint bekövetkezett.

A Be. 196. §-ának (1) bekezdése szerint: „Akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.” A panaszt az intézkedést foganatosító szervnél kell előterjeszteni.

Látható tehát, hogy a házkutatással módjával, lefolytatásával szemben előterjesztett gyanúsítottai panasz kizárólag a Be. 196. §-ának (1) bekezdése szerinti panasznak minősülhet, így annak elbírálására az ügyben eljáró nyomozó hatóságnak van hatásköre.

A gyanúsítottai vallomás vitatott jegyzőkönyvezésével kapcsolatban a Testület utal a Be. 166. §-ának (3) bekezdésére, mely szerint: „A jegyzőkönyvben röviden le kell írni a nyomozási cselekmény menetét akként, hogy a jegyzőkönyv alapján az eljárási szabályok megtartását is ellenőrizni lehessen. A gyanúsított és a tanú vallomását, valamint a nyomozási cselekmény során tett indítványokat és észrevételeket a jegyzőkönyvnek a szükséges részletességgel kell tartalmaznia. A kihallgatott indítványozhatja a vallomásának szó szerinti jegyzőkönyvbe foglalását. Ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság az indítványt nem tartja indokoltnak, azt elutasítja, és egyidejűleg a kihallgatottat tájékoztatja a 85. § (5) és (6) bekezdésében foglaltakról; az indítvány elutasítását és a tájékoztatást jegyzőkönyvbe foglalja.” Mindez azt jelenti, hogy ha a nyomozó hatóság valamely tény, körülmény vagy előadás szó szerinti jegyzőkönyvezését megtagadja vagy az elhangzottakat nem megfelelően jegyzőkönyvezi és az erre irányuló indítványt sem tartja indokoltnak – akkor ezt az indítványt elutasítja és ennek tényét a jegyzőkönyvben jelzi, egyúttal tájékoztatja a kihallgatottat, hogy írásban is van lehetősége vallomást tenni.

A panaszos gyanúsítottai kihallgatásáról készült jegyzőkönyv ilyen (tehát valamely tény vagy körülmény rögzítésének megtagadását és az írásbeli vallomástétel lehetőségére vonatkozó felvilágosítást) utalást nem tartalmaz. Ráadásul a panaszos azt alá is írta azzal, hogy mást elmondani nem kíván és a jegyzőkönyvben rögzítettek a vallomását helyesen tartalmazzák. A Testület ezzel együtt is felhívja a panaszos figyelmét, hogy a gyanúsítottai vallomását kiegészítheti, illetőleg vallomásának az általa vitatott, továbbá a nem vagy nem megfelelően jegyzőkönyvezett részeit írásban is előterjesztheti – ettől nincs semmilyen módon elzárva.

III.

A fentiekben kifejtettek miatt a Testület – hatáskör hiányában, és azért, mert más, a panasz érdemi elbírálására hatáskörrel rendelkező szerv megállapítható – a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, így a panasz elutasításáról és áttételéről döntött.

Budapest, 2009. augusztus 5.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
különvéleménye
a Független Rendészeti Panasztestület

238/2009. (VIII. 5.) számú állásfoglalásához

Szemben az elfogadott állásfoglalással, úgy vélem, hogy a panasz egészének hatáskör hiányában való elutasítása helyett a panasz egy részének érdemi vizsgálata lett volna szükséges az alábbiak szerint.

Amint arra az állásfoglalás is utal, a Testület eljárását a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a

továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Az Rtv. fenti rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe tartoznak mindazok a rendőri intézkedések, kötelezettségzegések, mulasztások, stb., amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek keretében a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az intézkedéseket felsoroló V. és a kényszerítő eszközöket tartalmazó VI. fejezet ugyan nem nevesít, de amelynek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11.§ (1) bekezdése olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok, így például a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése ugyanakkor nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására, mert az egyéb eljárások keretében tanúsított rendőri magatartás vizsgálatára a Testületnek csak olyan esetekben van módja, amikor a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az egyéb jogszabályok nem biztosítanak.

Jelen ügyre vetítve ez azt jelenti, hogy a panasznak azon részei, amelyek a Be. 196. §-a alapján érdemben kifogásolhatók (így például az az állítás, hogy a házkutatás során az elrendelésére vonatkozó határozatot a rendőrök nem mutatták be), valóban kívül esnek a Testület vizsgálatának hatókörén. Ugyanakkor a panasz azon részével kapcsolatban, amely szerint a házkutatást végző rendőr a nyomozati cselekmény során dehonesztáló megjegyzéseket tett a panaszos életmódjára nézve, a Be. jogorvoslati mechanizmusa nem tekinthető hatékonynak, hiszen a házkutatásból származó bizonyíték akkor is felhasználható, ha a házkutatás során az eljáró rendőr modora kívánnivalót hagyott maga után, az ügyész tehát nincs abban a helyzetben, hogy a sérelmet megfelelően orvosolja (még akkor sem, ha a panaszt ténybelileg megalapozottnak találja).

Úgy vélem ezért, hogy a házkutatást végző rendőr által használt hangnem vonatkozásában a Testületnek attól függetlenül van hatásköre eljárni, hogy a tevékenységet, amelynek során a kifogásolható megjegyzések állítólag elhangzottak, az érintett rendőr egy büntetőeljárás keretei között végezte.

Az Rtv. 2. §-a szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az Rtv. fent idézett 11. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A két rendelkezést összeolvasva arra – az egyébként nyilvánvaló – következtetésre jutunk, hogy a rendőr a bűnügyi szolgálati beosztásban meghatározott feladatai ellátása során is köteles az emberi méltóság tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget (mint törvényes előírásban rögzített kötelezettséget) betartani. Amennyiben nem így jár el, úgy fellépése nem felel meg az Rtv. IV. fejezetében foglalt egyik követelménynek, így magatartása a Testület által vizsgálható akkor is, ha egyébként a Be. alapján végezte éppen a feladatát.

Erre való tekintettel úgy vélem, hogy míg a panasz egyéb részei tekintetében a hatáskör hiányára való hivatkozás helytálló, a panasz hangnemre vonatkozó részét érdemben vizsgálni kellett volna: nyilatkoztatni kellett volna a panasszal érintett rendőrt a panaszos ezen állításáról, és a rendőr nyilatkozata alapján kellett volna állást foglalni abban a kérdésben, hogy a méltóságot sértő kijelentés elhangzása igazolható-e, vagy sem.

Budapest, 2009. augusztus 5.

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag